

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach**

Kielce, dnia kwietnia 2011 r.

**Pani
Małgorzata Czyż
Dyrektor
Zespołu Szkół Specjalnych
w Ostrowcu Świętokrzyskim**

P/11/158
LKI-4101-01-04/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przeprowadziła w Zespole Szkół Specjalnych w Ostrowcu Świętokrzyskim (Zespół) kontrolę gromadzenia danych w systemie informacji oświatowej (SIO) w okresie od 1 września 2008 r. do 31 grudnia 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 17 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia wykonywanie przez Dyrektora Zespołu obowiązków w zakresie objętym kontrolą.

Pozytywną ocenę uzasadnia:

- terminowe przekazywanie do Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim danych oświatowych wprowadzanych do SIO przez Zespół;
- wdrożenie w Zespole procedur związanych z ochroną danych osobowych.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości polegały na:

- wprowadzeniu w 2008 i 2009 r. do SIO danych o niepełnosprawnościach pięciu uczniów, niezgodnych z posiadanymi przez nich orzeczeniami zespołów orzekających poradni psychologiczno-pedagogicznych;

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

– niewykazaniu w 2008 r. w SIO jednego ucznia z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

1. W okresie objętym kontrolą w skład Zespołu, dla którego organem prowadzącym jest Powiat Ostrowiecki, wchodziła szkoła podstawowa specjalna, gimnazjum specjalne i szkoła przysposabiająca do pracy. Zespół, stosownie do wymogu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej², prowadził zbiory danych SIO, w skład których wchodziły zbiory danych m.in. o uczniach, słuchaczach, wychowankach oraz absolwentach. Zbiory te obejmują osoby według m.in. typów lub rodzajów szkół i placówek oświatowych oraz specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z opinii lub orzeczeń, o których mowa w art. 71b ust. 3-3b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³. Zgodnie z § 16 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 16 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych w bazach danych oświatowych, zakresu danych identyfikujących podmioty prowadzące bazy danych oświatowych, terminów przekazywania danych między bazami danych oświatowych oraz wzorów wydruków zestawień zbiorczych*⁴, Zespół był zobowiązany przekazywać do organu prowadzącego ww. zbiory danych SIO w terminie trzech dni roboczych od dnia 30 września każdego roku.

W badanym okresie Zespół wprowadzał wymagane dane oświatowe do SIO i terminowo przekazywał je do Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wprowadzone do SIO dane były podstawą do sporządzenia przez Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN) tzw. *wykazu szkół i placówek prowadzonych/dotowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego*, który był corocznie przekazywany do weryfikacji jednostce prowadzącej Zespół, tj. Powiatowi Ostrowieckiemu.

Na podstawie danych wprowadzanych przez Zespół do SIO, w MEN naliczana była kwota części oświatowej subwencji ogólnej⁵, na uczniów uczęszczających do szkół wchodzących w skład Zespołu.

1.1. Na dzień 30 września 2008 r. Zespół wykazał w SIO 138 uczniów, w tym 25 uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, 19 z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz 94 uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Jak stwierdzono w trakcie kontroli, wprowadzone do SIO dane zawierały następujące błędy:

- podano liczbę 26 uczniów, uczęszczających na zajęcia rewalidacyjno wychowawcze, podczas gdy w rzeczywistości było ich 27 (pominięto jednego ucznia z upośledzeniem w stopniu głębokim);
- w szkole podstawowej wykazano w SIO dwoje uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, zamiast zakwalifikowania ich, według obowiązujących na ten dzień

² Dz. U. Nr 49, poz. 463 ze zm.

³ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 277, poz. 2746 ze zm.

⁵ Kwota subwencji wyliczana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej stanowiła iloczyn liczby uczniów wykazanych w SIO, współczynnika wynikającego z podanej wagi odpowiednio do rodzaju niepełnosprawności (dla ucznia z niepełnosprawnością ruchową P3 wynosiła -2,90, dla ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym P4 – 3,60, dla ucznia z autyzmem, upośledzeniem w stopniu głębokim, z niepełnosprawnościami sprzężonymi P5 – 9,50 i dla dziecka z przedszkola P36 – 9,50), wskaźnika korygującego Di (1,0488502548 w 2009 r. i 1,0467277312 w 2010 r.) oraz finansowego standardu A podziału subwencji (4038,8121 zł w 2009 r. i 4364,3937 zł w 2010 r.).

orzeczeń, do kategorii – upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym;

- w szkole przysposabiającej do pracy wykazano w SIO dwoje uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, zamiast zakwalifikowania ich według obowiązujących na ten dzień orzeczeń do kategorii – upośledzenie umysłowe w stopniu znacznym.

W wyniku stwierdzonych wyżej nieprawidłowości, polegających na zakwalifikowaniu czterech uczniów do wyższej kategorii niepełnosprawności niż wynikało to z aktualnych na dzień 30 września 2008 r. orzeczeń, kwota należnej części oświatowej subwencji ogólnej w 2009 r. dla organu prowadzącego została zawyżona o 98.763,66 zł. Natomiast w wyniku pominięcia jednego ucznia z niepełnosprawnościami sprzężonymi, została zaniżona o 39.756,56 zł. Ze zbilansowania ww. kwot wynika ogólne zawyżenie subwencji na 2009 r. o 59.007,10 zł.

Przyczynami powyższych błędów było wprowadzanie do SIO informacji na podstawie orzeczeń nieaktualnych na dzień 30 września. Odpowiedzialność za powyższe nieprawidłowości ponosi Dyrektor Zespołu, gdyż zgodnie z art. 7 ust. 1 i 6 ustawy o systemie informacji oświatowej dyrektor jednostki oświatowej odpowiada za sprawdzenie kompletności, poprawności i zgodności ze stanem faktycznym danych gromadzonych w bazach danych oświatowych.

1.2. Na dzień 30 września 2009 r. Zespół wykazał w SIO 138 uczniów, w tym 27 uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, 19 z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz 92 uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Przy wprowadzaniu danych do SIO popełniono błąd, wykazując w szkole przysposabiającej do pracy jednego ucznia, jako posiadającego upośledzenie umysłowe w stopniu znacznym, pomimo iż ważność jego orzeczenia wygasła. W wyniku powyższej nieprawidłowości kwota należnej części oświatowej subwencji ogólnej w 2010 r. dla organu prowadzącego została zawyżona o 16.286,52 zł. Odpowiedzialność za powyższą nieprawidłowość ponosi również Dyrektor Zespołu.

1.3. Na dzień 30 września 2010 r. Zespół wykazał w SIO 147 uczniów, w tym 26 uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, 22 z niepełnosprawnościami sprzężonymi, 99 uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz 13 z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Kontrola nie wykazała niezgodności wprowadzonych do SIO danych ze stanem faktycznym.

1.4. Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że powstałe w okresie objętym kontrolą nieprawidłowości wynikały z nieterminowego dostarczania przez rodziców zaktualizowanych orzeczeń, pomimo zgłaszanych deklaracji o ich posiadaniu i dotyczyły dzieci kontynuujących naukę na różnych poziomach (w poszczególnych szkołach wchodzących w skład Zespołu). W ocenie NIK, do obowiązków dyrektora Zespołu należało jednak sprawdzenia kompletności, poprawności i zgodności ze stanem faktycznym danych gromadzonych w bazach danych oświatowych, co wynika z art. 7 ust. 1 i 6 ustawy o systemie informacji oświatowej.

2. Dyrektor Zespołu wprowadziła regulacje organizacyjne i techniczne w celu zapewnienia ochrony przetwarzanych danych, w szczególności zabezpieczenia danych przed nieuprawnionym dostępem, nielegalnym ujawnieniem lub pozyskaniem, a także ich modyfikacją, uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą, zgodnie z wymogiem art. 36 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych⁶ oraz art. 12 ustawy o systemie informacji oświatowej. W Zespole obowiązywały procedury określające zasady ochrony danych osobowych. Były nimi zatwierdzone zarządzeniem Dyrektora Zespołu z dnia 15 października 2008 r.: „Polityka bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych w Zespole Szkół Specjalnych w Ostrowcu Świętokrzyskim”, „Instrukcja zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych w Zespole Szkół Specjalnych w Ostrowcu Świętokrzyskim” oraz „Ewidencja osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych”.

W Zespole do przetwarzania danych osobowych dopuszczane są wyłącznie osoby posiadające upoważnienie nadane przez dyrektora-administratora danych: wicedyrektor, główny księgowy, sekretarz szkoły oraz nauczyciele wychowawcy klas, grup rewalidacyjno-wychowawczych, indywidualnych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych i nauczyciele terapeuci. Każda z osób upoważnionych do przetwarzania danych w systemie informatycznym posiada swój niepowtarzalny identyfikator, za pomocą którego ma dostęp do komputera i danych osobowych.

W Zespole prowadzona jest ewidencja osób upoważnionych do przetwarzania danych oraz ewidencja identyfikatorów ustalonych przez administratora, nadanych uprawnionym do przetwarzania danych w systemie informatycznym. Dokonywane są także kontrole w zakresie ochrony danych osobowych, odnotowywane w dzienniku lekcyjnym podczas kontroli dokumentacji nauczyciela. Temat ochrony danych osobowych był poruszany niejednokrotnie na posiedzeniach rady pedagogicznej Zespołu.

Stosownie do art. 37 i 39 ustawy o ochronie danych osobowych oraz odpowiednio do regulacji wewnętrznych przyjętych w Zespole, osoby mające dostęp do danych osobowych posiadały upoważnienie do przetwarzania danych nadane przez administratora danych podpisywały oświadczenie, że zostały zapoznane z ustawą o ochronie danych osobowych i zobowiązywały się do zachowania w tajemnicy danych osobowych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

- 1) wykazywanie w SIO danych wyłącznie na podstawie posiadanych, aktualnych na dzień 30 września, orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 2) zweryfikowanie danych wykazanych w SIO w latach 2008 - 2009, w oparciu o orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznych i przekazanie ich do organu prowadzącego.

* * *

⁶ Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.